

Lahti Cityn turvallisuusaamu 28.1.2021

Tällä kertaa Turvallisuusaamu pidetään etänä Teams:n välityksellä vallitsevan koronatilanteen vuoksi. Aamu lähtee käyntiin Lahti City Ry:n toiminnanjohtajan, Pipsa Wirtasen, lyhyellä läpikäynnillä aikaisemmissa turvallisuusaamuissa käsitellyistä asioista. Vahvimmin keskusteluista oli jäänyt mieleen se, että aina tulisi ottaa yhteyttä poliisiin, jos kohtaa kaupungilla väkivaltaista tai muuten uhkaavaa käytöstä. Puhetta oli viime kerroilla myös liikenneturvallisuudesta sekä Lahden keskustan alueella vakiintuneista paikoista, joissa liikkuu epämääräistä porukkaa.

Seuraavaksi ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaattori Marja Mikola kertoo lokakuussa 2020 Lahdessa tehdystä hyvinvointi- ja turvallisuuskyselystä. Vastaukset tukivat muista kyselyistä ja mittareista saatuja tuloksia. Esille nousivat erityisesti julkisilla paikoilla huumeiden käyttäjien ja -myyjien, sekä räyhäävien ja juopuneiden henkilöiden pitäminen uhkana. Myös moni piti uhkana sitä, että itselle tullaan kaupittelemaan huumeita. Kyselyn vastauksissa nousivat lisäksi esille perhe- ja seksuaaliväkivallan kokeminen. Avoimissa vastauksissa kirjoitettiin eniten katukuvassa näkyvistä huumeiden käyttäjistä ja päihtyneistä. Toivottiin, että näitä henkilöitä saataisiin pois, jotta turvallisuus lisääntyisi.

Marja Mikola käy puheenvuorossaan lyhyesti myös läpi ehkäisevän päihdetyön saralla tapahtuvia asioita. Yhdeksi erittäin positiiviseksi uudistukseksi koetaan huhti-toukokuussa (koronatilanteen salliessa) Lahden keskustaan avautuva Walkers -kohtaamispaikka nuorille. Mikola kertoo myös ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman painopisteistä ja tavoitteista vuosille 2021–2025. Painotettavia aihealueita/kehittämiskohteita tulevat olemaan muun muassa päihteet, nikotiinituotteet, rahapelit (sekä näiden tuotteiden ikärajasuranta), syrjäytyminen, turvallisuus, viestintä sekä ehkäisevän työn rakenteet. Esitetään lyhyesti myös THL:n Pakka-toimintamalli, jolla ehkäistään päihdehaittoja yhteisöllisesti. Mallissa on mukana kunnan eri toimijoita, viranomaisia, paikallisia elinkeinonharjoittajia sekä kuntalaisia.

Keskustelussa mukana oleva poliisi, Tero Seppänen, kommentoi hyvinvointi- ja turvallisuuskyselyä, ja esittää ongelman koskien tämän kaltaisia kyselyitä: niihin yleensä vastaa enemmän sellaiset ihmiset, jotka kokevat turvallisuushkia, ja vähemmän sellaiset, jotka eivät niitä koe. Hän ei kuitenkaan vähättele kyselyyn vastanneiden henkilöiden kokemia uhkia tai ongelmia.

Seppänen kertoo, että kansalaiset toivovat aina poliisin näkyvyyden lisääystä sekä sitä, että poliisi tulee nopeasti paikalle tarvittaessa. Seuraavaksi hän käy läpi viime vuoden koronatilanteen vaikutuksia Lahdessa tapahtuvaan häiriökäyttäytymiseen, rikoksiin ja kaupungin/keskustan turvallisuuteen yleensä. Hän mainitsee, että häiriökäyttäytyminen on siirtynyt koronan myötä ravintoloista kaduille ja ihmisten koteihin. Pahoinpitelyt julkisilla alueilla ovat vähentyneet 23 % Lahden kaupungin alueella. Yksityisillä paikoilla lukemat ovat pysyneet ennallaan. Sen sijaan henkirikokset ovat lisääntyneet, mutta seksuaalirikosten määrässä ei ole ollut muutoksia. Kadulla näkyvät huumausainerikokset ovat kasvaneet 4 %, ja ulkomaisten ryhmittymien tekemät rikokset yleisesti ovat vähentyneet huomattavasti. Seppänen painottaa, että nämä luvut sisältävät vain poliisin tietoon tulleet tapaukset, muista ei voi tietää. Yleisesti hälytystehtävät poliiseilla ovat lisääntyneet hieman, mutta eivät merkittävästi. Poliisi on sijoittanut viime aikoina ennalta ehkäisevään toimintaan enemmän kuin koskaan.

Muihin kaupunkeihin verrattuna Lahden huumeongelma on edelleen iso. Tätä selittävät monenlaiset asiat, kuten se, että Lahti on lähellä pk-seutua, eikä täällä ole niin sanottua ”maaseudun rauhaa”.

Lahden asukkaiden keskuudessa velkaantuminen on suurta, työttömyysaste on korkea ja tapahtuu paljon myös syrjäytymistä. Lisäksi tänne tulee huumekaupoille ihmisiä muistakin kaupungeista. Keskustelussa nostettiin esille, kuinka näkyväksi ja avoimeksi huumekauppa koetaan Lahden keskustan kaduilla. Poliisi kommentoi, että nähdessään tai kokiessaan huumeiden myyntiin liittyvän tilanteen, tulisi ottaa yhteys poliisiin esimerkiksi vihjepuhelimen kautta. Jos tilanne on uhkaava tai väkivaltainen, tulee aina soittaa hätänumeroon 112.

Osuuskauppa Hämeenmaan Saija Vuorinen kertoo, miten häiriökäyttäytyminen näkyy Lahden Sokoksen myymälässä ja sen läheisyydessä. Jonkin verran tapahtuu näpistelyä kaikilla osastoilla (erityisesti myynnissä olevat hinnakkaat tuoksut houkuttelevat), ja päihdeongelmaisia hengaillee sisätiloissa. Näitä henkilöitä joudutaan ajoittain poistamaan, mikä näyttää aina melko negatiivisena tilanteena asiakkaan kokemusta ja turvallisuutta ajatellen. Sokoksen alakerrassa sijaitseva Alko vaikuttaa myös jonkin verran päihtyneen porukan kasaantumiseen lähettyville. Vastaavanlaisten ryhmittymien koko ei ole onneksi kasvanut viime aikoina, vaan kyseessä on samoja tuttuja naamoja. Häiriökäyttäytyminen ei ole myöskään lisääntynyt koronan myötä.

Seuraavaksi puheenvuoron ottaa Laura Packalen-Vehko Trion palvelutorilta. Hän kertoo häiriökäyttäytymisen näkyvän arjessa päivittäin, mutta vartiointi on onneksi kunnossa. Päihtyneitä henkilöitä poistetaan palvelutorin alueelta ja sen lähetyviltä usein, joko sujuvasti tai näkyvämminkin. Palvelutorilla asioi paljon päihtyneitä, mutta heistä ei usein häiritsevästi ole haittaa. Lisäksi yhteys ja sisäinen kommunikointi toimii hyvin, jotta voidaan ennaltaehkäistä sekä varautua häiritseviin tai turvallisuutta uhkaaviin tilanteisiin.

Yleisesti keskustelussa käy ilmi, että monet keskustan alueen yrittäjät kokevat usein jonkinlaista turvattomuutta. Joudutaan esimerkiksi vahtimaan liiketilan edustaa ja kannetaan huolta, uskaltavatko asiakkaat asioida liikkeessä. Lahden kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sirkku Hildén kertoo, että jonkinlaisia osallistavia yhteistyöprojekteja on kehitteillä koskien turvallisuuteen ja sen kokemiseen Lahden alueella.

Seuraavaksi keskustellaan Lahden keskustan alueella asuvien kokemuksista. Varkauksia, sotkemista, päihteiden käyttöä ynnä muuta tapahtuu keskustassa, ja niitä joutuu alueella asuva näkemään melko usein. Valvontakameroiden olemassaolo ei välttämättä suoraan helpota turvattomuuden tunteeseen ulkona liikkuesssa, mutta ne toivottavasti hieman ennaltaehkäisevät häiriökäyttäytymistä ja rikoksia alueella. Esille nousee lisäksi etenkin vanhempien ihmisten kokema turvattomuus liikkaiden, hiekoittamattomien katujen sekä asuintalojen edustojen vuoksi. Nuorten kerääntymisestä ”hengailupaikkoihin” mainitaan myös, etenkin Mascotin S-Marketin edustalle. Toisaalta keskustassa asuva ei välttämättä edes koe minkäänlaista turvattomuutta, koska kaikkien kohdalle ei osu häiriötilanteita, riippuen ehkä myös paikoista, joissa liikkuu.

Mietiskellessä ehdotuksia turvattomuuden tunteen hoitoon ja ehkäisyyn, poliisi mainitsi auttavat puhelimet. Vastaavanlaista keskusteluapua voisi olla enemmänkin tarjolla. Ylipäätään kertominen itseään häiritsevistä tai turvattomuutta tuovasta asiasta jollekin toiselle auttaa. Tärkeää on myös palautteen antaminen oikeille tahoille, eikä vain puida niitä ja valittaa keskustelupalstoilla / somessa.

Seuraavaksi esiin nostetaan liikenneturvallisuus, josta viimekerroillakin jo puhuttiin. Torikadun ja rautatienkadun välinen pätkä tuntuu aina olevan suosittu kiihdyttelypaikka autoilijoiden keskuudessa. Siinä saa jalankulkija olla todella tarkkana.

Korona-ajasta keskustellaan yleisesti, että miten se on vaikuttanut turvallisuudentunteeseen ja mieleen. On koettu turhautumisen tunteita sekä epätoivoa siitä, koska tämä loppuu. Lisäksi huoli on noussut läheisiä ihmisiä kohtaan, sekä toimeentulon laskemisesta. Kysymyksiä on herännyt, että kasvaako häiriökäyttäytymistilanteet ynnä muut kaupungin alueella, kun monilla on ansiot tippuneet ja mieli saattaa järkkäyä.

Ilmoille heitetään kysymys Poliisikioskien tai jonkinlaisen citypoliisin mahdollisuudesta, mutta poliisi itse ei pidä sellaisia realistisina. Sen sijaan fillaripoliisit ovat tulossa katukuvaan heti, kun säät sallivat. **Oliiko Citypoliisit kesällä?En itse ainakaan huomannut.**

Esille nostetaan se, kuinka monet kokevat huumeidenkäyttäjien olevan uhkaavampia ja aiheuttavan enemmän turvattomuuden tunteita ulkona liikkuesssa, kuin pelkästään alkoholista päihtyneet henkilöt. Huumeidenkäyttäjiä pidetään arvaamattomina. Poliisi nostaa tässä välissä esille sen, että huumeikäissään ajaminen on yleistynyt. Rattijuoppojen määrä kasvoi 10 % viime vuonna, ja niistä noin puolet olivat huumausaineiden vaikutuksen alaisena autoilevia.

Tässä vaiheessa Marianne Pyysing Teerenpeli yhtiöstä kommentoi koronan vaikutuksista ravintoloissa koettuun turvattomuuteen työntekijöiden keskuudessa. Rajoitukset ovat kovat ravintoloissa, eikä järjestyksenvalvoja ole ollenkaan, koska paikat tulee sulkea jo viimeistään kello 11 illalla. Tämä lisää turvattomuutta merkittävästi, sillä joissakin paikoissa iltavuorossa saatetaan olla jopa yksin töissä. Iltaisin ravintolaan sisälle saattaa tulla epämääräistä väkeä, jota joudutaan häätämään. Lisäksi terassien ilkeävaltaa tapahtuu melko paljon ravintoloiden kiinnioloaikoina.

Lopussa käydään vielä läpi Lahden keskustan alueen levottomimpia paikkoja, joita ovat edelleen esimerkiksi kirkkopuisto ja kirkon parkkihalli, jossa käydään paljon huumekauppaa. Edellisessä turvallisuusaamussa tuotiin esille, että näitä paikkoja voisi esimerkiksi valaista lisää turvallisuuden lisäämiseksi. Keskustellaan siitä, pitäisikö tällaisia tiloja ottaa enemmän käyttöön esimerkiksi erilaisten tapahtumien muodossa, josta esimerkkinä hiljattaiset valonäytökset eri puolilla Lahden keskustaa. Toisaalta seurauksena turvattomuutta aiheuttava toiminta saattaisi vain siirtyä muille paikoille, eikä ongelma poistuisi. Esiin nostetaan myös ajatus oman tilan / alueen antamisesta näille "epämääräisille kulkijoille", jolloin heidän häiriökäyttäytymisensä saattaisi vähentyä, ja he ehkä liikkuisivat vähemmän alueilla, joissa herättävät turvattomuutta muissa ihmisissä.

Lopuksi sovitaan, että nähdään taas vuoden päästä samanlaisen keskustelun merkeissä, ja katsotaan sitten, miten koronatilanne on edennyt, ja onko jotakin tapahtunut näiden käsiteltyjen asioiden tiimoilta. Kokonaisuudessaan kattava ja mielenkiintoinen turvallisuusasioiden läpikäynti, ja keskustelua syntyi tärkeistä asioista.

Kirjoittaja: Dooroomin harjoittelija Erika, LAB ammattikorkeakoulusta